

Jedna velikost všem opravdu nestačí. I ve vědě a výzkumu je třeba pracovat s rozdílností lidí a jejich potřeb

8. března 2022, Praha | Národní kontaktní centrum – gender a věda (NKC), oddělení Sociologického ústavu Akademie věd ČR zahajuje dnes kampaň nazvanou „Jedna velikost nestačí.“ NKC se tak zapojuje do celosvětových oslav mezinárodního dne žen, které mají letos téma Break The Bias. Kampaň NKC má za cíl ukázat veřejnosti, že navzdory předpokladům nejsou výsledky vědy a výzkumu vždy stejně přínosné pro všechny. Vědecké výstupy vznikající pro „univerzálního“ člověka, kterým je stále mnohdy muž, v řadě případů opomíjí odlišnost potřeb žen i dalších, kteří tomuto modelu neodpovídají, například z důvodu genderu, věku, etnicity nebo jiných proměnných. Takové výsledky však mohou část populace nejen znevýhodňovat, ale i ohrožovat na zdraví či životě, ať už jde o diagnostiku infarktu, nárazové testy vozidel nebo další oblasti vědy a výzkumu.

„U oblečení nebo bot nám přijde zcela jasné a automatické, že různí lidé potřebují různé velikosti. V případě vědy ale stále vládne představa, že její výstupy jsou univerzální a slouží všem stejně dobře. Bohužel tomu tak není a existuje řada konkrétních případů, kdy se ukázalo, že je velkou chybou pracovat s představou „univerzálního člověka“. Rády bychom proto laické i odborné veřejnosti ukázaly, proč má smysl ve vědě a výzkumu reflektovat různorodost lidí a jejich potřeb, a jak může tento přístup napomoci zlepšit vědecké výstupy,“ doplnila ke kampani Markéta Brabcová z NKC - gender a věda.

Na svých sociálních sítích i na webu bude NKC pravidelně zveřejňovat informace o vědeckých výstupech z různých oblastí, u nichž se projevuje odlišný přínos nejen pro muže a ženy. Součástí kampaně budou také doprovodné přednášky. Kampaň „Jedna velikost nestačí“ se zaměří například na témata, jakými jsou dopady pandemie Covid-19, udržitelnost či právo.

Již nyní jsou na webových stránkách dostupné případové studie, které se týkají řady oblastí. Jednou z nich je například rozdílnost příznaků infarktu u žen a mužů. Ženy čelí o 50 % vyššímu riziku špatně diagnostikované srdeční příhody než muži právě kvůli tomu, že mužské příznaky jsou stále často chápány jako typický obraz infarktu.

Další důležitou oblastí, kde je třeba mít na paměti rozdílnost dopadů vývoje a výzkumu na různé skupiny lidí, jsou technologie. Negativním příkladem výzkumu, kde se počítá jen s „univerzálním“ člověkem, jsou nárazové testy automobilů. Figuríny při testech mají totiž zpravidla parametry odpovídající tělu průměrného muže. Riziko vážného zranění při autonehodě je proto u žen o 73 % vyšší než u mužů a riziko úmrtí je pak u žen vyšší o 17 %.

Více informací naleznete zde: <https://genderaveda.cz/jedna-velikost-nestaci/>

Kontakt

Jana Gabrielová, manažerka komunikace NKC – gender a věda,

tel.: 775 976 390, e-mail: jana.gabrielova@soc.cas.cz.

